

SOSIAALIJOHDON TYÖKOKOUS MUISTIO

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Aika 12.6.2015 klo 9.00–12.00

Paikka Poske Rovakatu 3

Videoyhteys 800 279 001 ja pin 5361#

Muistio

9.00

Ajankohtaista Sote-uudistuksesta

- Pertti Hemminki selvitysmies, Lapin liitto

Odotellaan hallituksen linjausta itsehallintoalueista. Lapin ja Länsi-Pohjan valmistelijoilla on yhteinen tapaaminen 17.6 jossa keskustellaan jatkosta.

Tuulikki Louet-Lehtoniemi kertoi, että Posote hankkeessa lähdetään kuntakerroksille henkilöstön ja asukkaiden kuulemisen osalta. Tärkeää lähetä tiedottamaan kuntiin, luottamushenkilöiden ja kuntajohdon taholta tullut ihmettelyä kun kuntiin ei ole tiedotettu.

Asta Niskala kertoi, että Lapin alueen asiakasprosessiryhmien koordinaattorit valmistelevat nykytilan kuvausta ja kokoontuvat yhdessä alkukesästä ja heti lomien jälkeen.

Liisa Niiranen kertoi Länsi Pohjan tilanteesta. Työryhmät ovat työskennelleet syksyn ja alkukevään ja nyt hieman odotellaan hallituksen päätöksiä. Ensi viikolla on Siun sote seminaari ja yhteinen 17.6 työ seminaari Lapin Kanssa. Laitoksia purettaessa kustannukset eivät ikävä kyllä siirry avohuoltoon.

Keskustelua Ei ehdi luultavasti ehdi kuntavaalien yhteyteen toimeen pano 2018. ks. Diat Sitra on tehnyt kustannus vaikuttavuus analyysiä liittyen yhteisiin hoito- ja palvelusuunnitelmiin. Perustuslaillisuus pitäisi pohtia toimenpanon yhteydessä.

9.30

Perustoimeentulotuen siirto Kelalle

- Ellen Vogt, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveys, Suomen Kuntaliitto ry ks. diat HE 358/2014 vp, johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle ja järjestämisvastuu Kelalle kuuluu perustoimentulotuki. Esim. vuokran suuruuden hyväksyminen kuuluu Kelalle. Kunnalle jää täydentävä ja ehkäisevän tuen osalta. Kustannukset valtio 50 % ja kunta 50%. Kunnan rahoitus osuus vähennetään suoraan valtion avusta, ks. taulukko diat. Kunta voi tehdä vuoden 2016 loppuun asti toimeentulotukipäätöksiä. Vuonna 2012 järjestelmän tulee olla sisään ajettu.

Historia tietoa ei siirretä kelaan automaattisesti. Kunnan ja Kelan voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Yhteistyö yöhön on yleinen velvollisuus ja erityisesti asumisen järjestelyissä ja perusosan alentamisen yhteydessä ja täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemusten siirtämisessä. Sekä kelan että kunnan pitää järjestää tapaaminen asiakkaalle tarvittaessa. Kelalla selvitetään sähköisiä ja puhelin palveluita ja

palveluverkkoja ja ollut yllättynyt verkkonsa kattavuudesta. Lapista vain kaksi kuntaa joissa välimatka 15–26 km. Pitäisikö olla yhteydessä Kelaan? Eduskunnan lausumoiden mukaan seurataan uudistuksen toteutumista ja toimeentulotuki kokonaisuudessaan uudistetaan.

Kela siirron toimeenpanon tilanne, Kelassa asiaa vetää Heli?

Tieto järjestelmä yhteistyössä ovat kunnat mukana. Kelan vakuutuspiirien johtajat kiertävät kunnissa. Kelasta voi sähköisesti siirtää tietoa, mutta ei kunnasta Kelaan päin. STM:n ohjausryhmä on päättänyt työnsä ja THL:ssä on suunnitteilla iso tutkimushanke. Hallitusohjelmassa on maininta että hallitus arvioi lain toimeenpanoa niin että kuntien velvoitteet eivät lisäänty. Nyt ei tiedetä STM:stä eikä kuntaliitossa vielä mitä tämä tarkoittaa? Toimeenpanoon uudistus tuo 50 miljoona euron kustannukset. Kustannus neutraaliutta on uudistuksessa vaikeaa saavuttaa.

Kunnat tarvitsisivat enemmän tukea uudistuksen toimeenpanossa ja nykylaki pitsi tehdä heti joitakin uudistuksia. Kela-siirron toimeenpano on suuri tilaisuus sosiaalihuollon kehittämiseksi ja näkyväksi tekemiselle. Keskeistä on se miten onnistutaan nivomaan Kela-siirto sitomaan muihin lakiuudistuksiin ja miten onnistutaan kela yhteistyössä. **Perinteinen portti sosiaalihuoltoon siirtyy Kelaan ja asiakkaiden kannalta siirto edellyttää aivan uudenlaisen toimintatavan oppimista.**

Kuntaliiton tuki yhdyshenkilö Ellen Vogt

- Kelan kuntafoorumi
- Verkostotapaamiset kuntien kanssa
- Tietoa kunnat.net
- Kuntaliitto hakee rahoitusta Sosiaalityö 2018 projektille, jotta voi tukea kuntia enemmän toimeenpanoa tukevalla kehittämisrakenteella
- Toimeentulotuki 2017 ja Sosiaalityö 2018 – projektit ks. diat

Keskustelussa todettiin, että valtionosuudesta vähentäminen suoraan on hyvä asia ja samoin olisi hyvä työmarkkinatuen osalta. Uudistuksella saadaan esiin toimeentulotuen katvealueet ja mahdolliset perusturvan uudistukset eteenpäin. Henkilöstö säästöt hallitusohjelman mukaan on 66 milj. euroa laskennallisesti tämä tarkoittaa 60 % henkilöstön vähentämistä. kuntaliiton arvio noin 58 milj. euroa noin 1400 henkilötyövuotta. Elatustuki siirrossa kela tarvitsi kolmanneksen kunnan työntekijämäärästä.

Sosiaalihuollon sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen voivat selkiytyä uusissa palvelurakenteissa ja työpanoksen vapautuminen sosiaalihuoltotyöhön ja asiakkaille tasa-arvoisuus ja saavutettavuus. Kuntien kiinnittää huomiota toimintakäytäntöjen uudistamiseen.

Sote prosessit mitä Kela-siirto vaikuttaa aikuisten psykososiaaliset palvelut kokonaisuuteen, vaikeasti työllistyvien palveluihin, kuntoutukseen ja vammaispalveluihin ja mitä vaikuttaa perheiden palveluiden kohdalla.

Miten kunnat ottavat uudistuksen haltuun, pääkaupunki seudulla kunnat tehneet periaate päätöksen että eivät vähennä henkilöstöä vaan suuntaavat työn uudelleen. Korkeakoulut ja oppilaitokset tulee ottaa sote uudistusta pohtiviin pöytiin.

Pienessä kunnassa on ollut ”sisään heitto” tuote vaikka asiakkaista suurin osa ei tarvitse taloudellista tukea. Miten uudistuksessa huolehditaan, että nämäkin ihmiset tulisivat palveluiden piiriin. Kyse on myös sosiaalialan ammattilaisten tahdosta ja voimasta, mutta myös talousasiat ovat realistisesti otettava huomioon. Neuvonta perustoimentulotukeen (7pv) tulee olemaan Kelan tehtävä miten todellisuudessa neuvonta ja kiireellinen asiointi hoidetaan. Täytyy tehdä tiettäväksi Kelalle ja Ministeriölle Lapin olosuhteet.

Rovaniemen kaupungin puheenvuoro toimeentulotuki uudistukseen

- Mirja Kangas palvelualapäällikkö, sosiaalipalvelukeskus, Rovaniemen kaupunki

Aikuisten ja työikäisten palveluissa on erityissuunnittelija nimetty siihen miten kunnassa muutosta viedään eteenpäin ja siihen miten toimintaympäristö muuttuu. Muutos vaikuttaa paljon on 1,8 miljoona euroa työpanos. Uuteen sosiaalihuoltolakiin on kirjattu mitä työtä tulee tilalle. Roissa on tehty paljon maksatustyötä esim. välitystili asiakkaat miten heille käy?

Kun toimeentulotuki poistuu jää aikaa toivottavasti aikaa erityistä tukea tarvitseville henkilöille. Mielenterveys-, päihde ja järjestöyhteistyölle raivautuu aikaa. Asioita pitää pohtia rakenteellisen sosiaalityön näkökulmasta. Mitä alettu tekemään, rajapintatyö halutaan kaikessa olla mukana, tehdään riskien hallintatyötä mitä tarvitsee uudistuksen toimeenpanossa, aloitettu miettimään mikä tulee olla henkilöstä rakenne ja määrä. Taloushenkilöstöstä on osa jäämässä eläkkeelle ja tarvitaan muissa palveluissa. Olemme alettu työstämään ja analysoimaan asiakasryhmien tilanteita muutoksessa ja yhteistyössä yliopiston kanssa. Myös halutaan yhteistyötä muiden kuntien kanssa?

Keskustelua Kemi ei vapauta resursseja suhteessa siihen mitä sosiaalihuoltolaki tuo uusia velvoitteita, alussa katsottiin että resursseja vapautuu mutta nyt myös nähdään resurssien uuden suuntaamiseen Inarissa emme ole vielä miettineet on vaikuttanut sen verran että uusi sosiaalityöntekijän virka perustettiin määräaikaisena vuoden 2017 loppuun. Toimisto ollut aina auki ja voinut saada palvelua tähän voi tulla muutos? Kittilä aikoo pitää osaavan etuuskäsittelijän. Kolari voitaisiin yhdessä miettiä. Pello Lähdetäänkö uudessa Sotessa vai lähdetäänkö miettimään vain kunnittain vai lähdetäänkö miettimään yhdessä.

Pitäisikö huolehtia yhdessä, että kunnissa ei aleta leikkaamaan. Keskusteluja pitää käydä monilla foorumeilla, tiimeissä, kunnissa alueella ja valtakunnallisesti.

Myös realismi tulee ottaa huomioon jos raha-asiat saadaan järjestykseen, isoissa kunnissa tarkoittaa resurssien pienemmistä pienissä kunnissa ei niinkään kun ei ole eroteltu tehtäviä. Haastetaan kuntapäätäjät osoittamalla/näyttämällä, että sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat jalkautuvat sitä kautta esimerkiksi laitosmenot lastensuojelumenot vähenevät. Resursseja vie edelleen täydentävä ja ehkäisevä tuki muoto on käytössä suurella osalla asiakkaita. välitystiliasiakkaat myös mukaan. Miten vuokravakuuksien palautus hoidetaan kunnille. Yhteistyö yhdessä Kelan kanssa myös tärkeää, heillä on vastuu perustoimentulotuesta. Loppujen lopuksi kustannusvaikutukset voivat olla +- 0, vaikka kunnat ovat tehneet noin 1 500 000 päätöstä tulevaisuudessa noin 300 000:tta.

Päätettiin tehdä yhteinen lausunto Lapin kuntien näkökulmasta.

Seuraavat kokous on 21.8.15 klo 9.00–14.00 aiheina Sote uudistus, asiakirja uudistus ja erityistä tukea tarvitsevat asiakasryhmien palvelut ja siihen liittyen psykososiaalinen työ.

13.00–15 **Kokousta jatkettiin liittymällä Pohjois-Suomen Kansa -hankkeen kick-off tilaisuus**

Rovaniemellä voit osallistua meidän kokoustilassa Lync-yhteydellä ja kunnista voit osallistua omalta koneeltasi suoraan Lyncin kautta

- ohjelma löytyy osoitteesta

<http://www.sosiaalikallega.fi/poske/tapahtumat/ohjelma-12-6.2015>

Osallistujat

Inari Mari Palolahti (video),
Kemi Liisa Niiranen ja Arto Alajärvi
Kemijärvi Auvo Kilpeläinen,
Kittilä Tuulikki Louet-Lehtoniemi, ja videolla Anri Tiri ja
Kolari Lahja Harju,
Pello Johanna Korteniemi,
Pelkosenniemi Kari Hyötylä,
Rovaniemi Mirja Kangas,
Salla Harri Saarimaa,
Lapin liitto Tommi Lepojärvi,
Poske Kaisa Kostamo-Pääkkö,
Poske Asta Niskala
Lapin yliopisto Anneli Pohjola

Aikaisempien kokousten materiaalit löytyvät osoitteesta
www.sosiaalikallega.fi/poske/tyoryhmat/soteuudistus